

Tööstusdisainilahendus

Tööstusdisainilahendusega seotud üldised kaalutlused

Tööstusdisainilahendus on toote tasapinnaline või ruumiline väliskujundus. Väliskujundusena käsitatakse toote välisilme tunnusjoonte kogumit, mille üksikult või kombinatsioonis moodustavad vorm, konfiguratsioon, ornament, värvilahendus, faktuur ja materjal. Õiguskaitse saab tööstusdisainilahendus, mis on uus, eristatav ning mille järgi on võimalik tööstuslikult või käsitöenduslikult valmistada tooteid.

Tööstusdisainilahendus on uus, kui enne tööstusdisainilahenduse registreerimise taotluse esitamise päeva ei ole Eesti Vabariigis ega välisriigis avalikustatud sellega identset või äravahetamiseni sarnast tööstusdisainilahendust. Tööstusdisainilahendus on eristatav, kui sellest vastava ala asjatundjale jääv üldmulje erineb üldmuljest, mille asjatundjale on jätnud enne registreerimistaotluse esitamise päeva Eesti Vabariigis või välisriigis avalikustatud tööstusdisainilahendus.

Kiire kaitse saamise võimalus ning registreerimise lihtsus muudavad tööstusdisainilahendused erinevate tarvikute, nagu jalatsite, autorehvide, riiete ja muude toodete turgudel äärmiselt populaarseks.

Enne taotluse esitamist tasub kontrollida, kas sarnaste toodetega seoses ei ole juba varem sarnaseid disaine registreeritud. Varasemate disainide otsinguid saab teha järgmiste andmebaaside abil: DesignView¹ ja Global Design Database².

ELi disain

ELi disaini kaitsetaotlusi saab esitada Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Ametile (EUIPO) veebipõhiselt kasutaja keskkonna kaudu, posti teel või kulleriga. Teise võimalusena on võimalik WIPOs Haagi süsteemi kaudu märkida EL rahvusvahelises taotluses ära.

EUIPO kaudu võivad esitada taotlusi kõik üksikisikud ja ettevõtted kõikidest maailma riikidest. WIPO kaudu esitatavate taotluste korral peab taotlejal olema ettevõtte või alaline elukoht või kodakondsus Haagi süsteemi kuuluval territooriumil.

Pärast taotluse esitamist võtab eristatavus-, uudsusnõude ja muude nõuete läbivaatamine enne disaini avalikustamist aega mõned kuud. Pärast disaini avalikustamist algab vastulausete esitamise periood (neli kuud), mille vältel on kolmandatel isikutel võimalus taotleda disaini tühistamist.

Isegi kui disainist keeldumiseks on põhjust ainult ühe riigi kontekstis (nt sarnase või identse varasema disaini tõttu), lükkab EUIPO ELi disaini kaitsetaotluse tervikuna tagasi kõikides ELi liikmesriikides. Seetõttu tuleb arvestada, et ELi disain kehtib kas kõikides riikides (eeldusel, et üheski ELi liikmesriigis ei ole sellest keeldutud) või puudub see üldse.

¹ DesignView on saadaval aadressil <https://www.tmdn.org/tmdsview-web/welcome#/dsview>

² Global Design Database on saadaval aadressil <https://www.wipo.int/reference/en/designdb/>

Kui aga ELi disaini taotlus lükatakse tagasi või tunnistatakse kehtetuks või tühistatakse, võib taotluse muuta ülejäänud ELi liikmesriikide riiklikuks disainitaotluseks, kus keeldumise põhjendus ei kehti.

Tasud sõltuvad taotluse esitamise viisist ja taotletud disainide arvust. Üldiselt on tasud järgmised.

- Põhitasu hõlmab 350 euro eest üht disaini ja avaldamist.
- Tasu teise kuni 10nda disaini eest on 115 eurot, millele lisandub avaldamise tasu 60 eurot.
- Alates 11ndast disainist on tasu 50 eurot, millele lisandub avaldamise tasu 30 eurot.

Pärast ELi disainikaitse saamist kehtib see kõikidest liikmesriikides ja seda saab iga viie aasta järel tähtajatult uuendada. Disainikaitset saab pikendada maksimaalselt 25 aastat.

Rahvusvaheline disainikaitse

Rahvusvahelise disaini kaitsetaotlus esitatakse Haagi süsteemi kohaselt. Enne rahvusvahelise taotluse esitamist ei pea taotlejal olema kehtivat disaini. Taotluse saab esitada otse läbi WIPO kodulehe või läbi Eesti patendiameti. Taotlus peab olema esitatud inglise, prantsuse või hispaania keeles. Taotlus on võimalik esitada kuni 91 erinevasse riiki.

Taotlus peab sisaldama taotletava disaini reproduktsiooni ning nende territooriumide tähistusi, kus taotleja soovib disaini registreerida. Sealjuures tuleb esitada selge viide sellistele toodetele, mis on kavas vastavalt Locarno klassifikatsioonile disainiga hõlmata. Taotlejal peab olema ettevõtte või alaline elukoht või kodakondsus Locarno süsteemi kuuluval territooriumil.

Ajakava ja taotlust on kirjeldatud allpool esitatud skeemil.

Rahvusvahelise disaini taotlemise kord.

Tasud sõltuvad asjaomastest riikidest, taotluse esitamise viisist ja taotletud disainide arvust. Üksikasjalik teave tasude struktuuri kohta on saadaval WIPO veebisaidil tasude ajakava jaotises³ (valuuta: Šveitsi frank). Samuti saab kasutada WIPO tasude kalkulaatorit⁴, et arvutada Haagi süsteemi alusel makstavaid tasusid.

Pärast disainikaitse saamist kehtib see viis aastat ja seda saab uuendada kuni 25 aastaks. Kindlasti tuleb uurida riigisiseseid eeskirju.

³ WIPO tasud on saadaval aadressil <https://www.wipo.int/hague/en/fees/sched.htm>

⁴ WIPO kalkulaator on saadaval aadressil <https://www.wipo.int/hague/en/fees/calculator.jsp>